16. MEKTUP

١٦ - ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسَ عَشَرَ اِلَى الشَّيْخِ بَدِيعِ الدِّينِ السَّهَارَنْپُورِىِّ فِى جَوَابِ اسْتِفْسَارَاتِهِ وَفِى بَيَانِ عَجَائِبِ اَحْوَالِ الْبَرْزَخِ الصَّغِيرِ وَغَرَائِبِهَا وَفَضِيلَةِ الْمَوْتِ بِالطَّاعُونِ ﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى قَدْ وَصَلَتِ الصَّحِيفَةُ الشَّرِيفَةُ وَقَدِ انْدَرَجَ فِيهَا اَنَّهُ قَدْ ظَهَرَتْ فِى هٰذِهِ الْحُدُودِ حَوَادِثُ قَوِيَّةٌ اَلْاُولَى الطَّاعُونُ وَالثَّانِيَةُ الْقَحْطُ اَعَاذَنَا اللّٰهُ سُبْحَانَهُ وَاِيَّاكُمْ عَنِ الْبَلِيَّاتِ وَحَرَّرْتَ أَيْضًا اَنَّهُ مَعَ وُجُودِ هٰذِهِ الْفِتَنِ يُصْرَفُ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ فِى الْعِبَادَةِ وَالْمُرَاقَبَةِ وَالْبَاطِنُ مَعْمُورٌ لِلّٰهِ سُبْحَانَهُ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ عَلَى ذٰلِكَ (**وَجَوَابُ**) الاَسْئِلَةِ الْمُنْدَرِجَةِ فِيهَا يُقْرَأُ فِى السُّنَنِ فِى أَكْثَرِ الْاَوْقَاتِ "**قُلْ يَا اَيُّهَا الْكَافِرُونَ**" وَ "**قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ**" وَالْمُعَوِّذَتَانِ وَالْكَفَنُ الْمَسْنُونُ لِلرِّجَالِ ثَلَاثَةُ أَثْوَابٍ وَالْعِمَامَةُ زَائِدَةٌ فَنَقْتَصِرُ عَلَى الْمَسْنُونِ وَلَا نَكْتُبُ الْجَوَابَ تَامَّةً لِاحْتِمَالِ التَّلَوُّثِ بِالْقَاذُورَاتِ وَلَمْ يَثْبُتْ بِسَنَدٍ صَحِيحٍ وَعَمَلُ عُلَمَاءِ مَا وَرَاءَ النَّهْرِ عَلَى ذٰلِكَ فَاِنْ جُعِلَ الْقَمِيصُ الْمُتَبَرَّكُ بَدَلَ قَمِيصِ الْكَفَنِ جَازَ وَاَكْفَانُ الشُّهَدَاءِ هِىَ اَثْوَابُهُمْ وَوَصَّى الصِّدِّيقُ الْاَكْبَرُ رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُ بِتَكْفِينِهِ فِى ثَوْبِهِ حَيْثُ قَالَ "كَفِّنُونِى فِى ثَوْبَىَّ هٰذَيْنِ" وَلَمَّا كَانَ الْبَرْزَخُ الصَّغِيرُ مِنْ مَوَاطِنِ الدُّنْيَا مِنْ وَجْهٍ جَازَ اَنْ يَكُونَ فِيهِ مَجَالٌ لِلتَّرَقِّى وَأَحْوَالُ هٰذَا الْمَوْطِنِ فِيهَا تَفَاوُتٌ فَاحِشٌ بِالنَّظَرِ اِلَى أَشْخَاصٍ مُتَفَاوِتَةٍ وَلَعَلَّكَ سَمِعْتَ اَنَّ الْاَنْبِيَاءَ يُصَلُّونَ فِى الْقُبُورِ وَلَمَّا مَرَّ نَبِيُّنَا عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بِقَبْرِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ لَيْلَةَ الْمِعْرَاجِ رَآهُ يُصَلِّى فِى قَبْرِهِ وَلَمَّا رَقِىَ اِلَى السَّمَاءِ فِى تِلْكَ اللَّحْظَةِ وَجَدَ الْكَلِيمَ هُنَاكَ وَفِى مُعَامَلَةِ هٰذَا الْمَوْطِنِ عَجَائِبُ وَغَرَائِبُ وَحَيْثُ اَنَّنَا نُكْثِرُ النَّظَرَ فِى هٰذِهِ الْاَيَّامِ اِلَى ذٰلِكَ الْمَوْطِنِ مِنْ اَجْلِ الْمَرْحُومِ وَلَدِىَ الْاَعْظَمِ تَظْهَرُ فِيهِ اَسْرَارٌ غَرِيبَةٌ بِحَيْثُ اِنْ ذُكِرَتْ نُبْذَةٌ مِنْهَا تَكُونُ بَاعِثَةً عَلَى الْفِتَنِ وَسَقْفُ الْجَنَّةِ وَاِنْ كَانَ عَرْشًا مَجِيدًا وَلٰكِنَّ الْقَبْرَ أَيْضًا رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ

الْجَنَّة وَاِنْ كَانَ الْعَقْلُ الْقَاصِرُ عَاجِزًا عَنْ تَصْوِيرِهِ وَالنَّاظِرُ اِلَى تِلْكَ الْاُعْجُوبَاتِ هُوَ عَيْنٌ اُخْرَى وَمُجَرَّدُ الْاِيمَانِ وَاِنْ كَانَ مُنْجِيًا بَعْدَ اللُّتَيَّا وَاللَّتِى وَلَكِنَّ رَفْعَ الْكَلِمَةِ الطَّيِّبَةِ مَرْبُوطٌ بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ وَالْفِرَارُ مِنَ الْمَوْتِ كَبِيرَةٌ كَالْفِرَارِ يَوْمَ الزَّحْفِ وَمَنْ ثَبَتَ فِى اَرْضِ الْوَبَاءِ صَبْرًا وَمَاتَ فَهُوَ مِنَ الشُّهَدَاءِ وَمَأْمُونٌ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَالَّذِى صَبَرَ وَلَمْ يَمُتْ فَهُوَ مِنَ الْغُزَاةِ ﴿شِعْرٌ﴾:

فَاِنْ قَالَ لِى مِتْ مِتُّ سَمْعًا وَطَاعَةً * وَقُلْتُ لِدَاعِى الْمَوْتِ أَهْلاً وَمَرْحَبًا

وَقَدْ اَعْجَزَنِى الْبَلْغَمُ وَالسُّعَالُ مُنْذُ اَيَّامٍ وَبَلَغَ ضَعْفُ الْبَدَنِ نِهَايَتَهُ فَاقْتَصَرْنَا عَلَى الْاَجْوِبَةِ بِالضَّرُورَةِ وَالسَّلَامُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Şeyh Bediuddin Siharenfûrî'ye gönderilmiştir. İmam-ı Rabbanî bu mektupta adı geçen şahsın sorularını cevaplamakta ayrıca küçük berzahın ilginç yönlerini ve veba hastalığı sebebiyle ölmenin faziletini açıklamaktadır.

Allah'a hamd, peygamberlerine selam olsun. Kıymetli mektubunuz elimize ulaştı. Mektubunuzda veba salgını ve kıtlık olmak üzere iki büyük musibetle karşılaştığınızı yazmışsınız. Her türlü musibetten Allah'a sığınırız. Yine mektubunuzda bütün bu sıkıntılara rağmen gece gündüz ibadet ve murakabeyle meşgul olduğunuzu ve iç dünyanızın daima mamur kaldığını yazıyorsunuz. Allah'a hamd olsun.

Mektubunuzda sorduğunuz soruların cevabına gelince sünnet namazlarda genelde Kafirun suresi, İhlas suresi ile Felak ve Nâs sureleri okunur. Erkekler için kefende sünnet olan ölçü bezin üç parçadan oluşmasıdır. Sarık ise fazladan sarılmaktadır. Sen sünnet miktarıyla yetinmeye bak. Ayrıca pislik bulaşır korkusuyla [kabir için] *cevap name* yazmayız. Zaten bunun sünnet olduğuna dair sahih bir rivayet de yoktur. Maveraünnehir alimlerinin görüşü bu istikamettedir. Kefende kullanılan kamîs yerine teberrük için elde bulundurulan kamîsi kullanmak kafidir.

Şehitlerin kefenleri üzerlerindeki elbiseleridir. Nitekim Sıddık-ı Ekber Ebubekir (radıyallahü anh) kendi elbisesiyle kefenlenmesini vasıyyet etmiş ve şöyle buyurmuştur: *"Beni bu iki elbisemle kefenleyiniz."* [139]

Küçük berzah bir bakıma bu dünyadan sayıldığı için burada da terakkiye imkan vardır. Buranın halleri arasında farklı kişilere göre çok farklılık bulunmaktadır. Belki peygamberlerin kabirlerinde namaz kıldığını duymuşsundur. Nitekim Peygamber Efendimiz miraç gecesi Musa'nın (aleyhi's-selam) kabrinden geçerken onun kabrinde namaz kıldığını görmüş, o sırada semaya yükseldiğinde Musa'yı (aleyhi's-selam) orada bulmuştur.[140]

Bu alemin muamelesi çok ilginçtir. Biz büyük oğlumuzun vefatı üzerine bu aleme nazarımızı arttırdığımız için bir çok garip sırlara muttali oluyoruz. O kadar ki bunlardan bir nebze anlatacak olsam fitneye sebep olmasından korkuyorum. Cennetin tavanı her ne kadar yüce arş olsa da kabir de cennet bahçelerinden bir bahçedir. Gel gör ki kıt akıllarımız bu sırrı kavramaktan acizdir. Bu garip olaylara bakan başka bir gözdür. Her ne kadar fırkalar arası bunca tartışmadan sonra iman tek başına kişiyi kurtarırsa da kelime-i tevhidin Allah'a yükselmesi salih amele bağlıdır. Ölümden kaçmak tıpkı savaştan kaçmak gibi büyük günahlardandır. Her kim veba salgınının bulunduğu bölgeden ayrılmayıp orada kalarak ölürse şehit olur ve kabir azabı görmez. Böyle bir yerde kalıp da ölmeyen kimse de gazi olur.

Eğer o bana "öl" derse başım gözüm üstüne
Ölüme çağırana "hoş geldin" derim.

Son günlerde sıtma hastalığına yakalandım. Vücudum bütün takatini yitirdi. Bu sebeple sadece sorularına cevap vermekle yetindim.

Baki selam.

KELİME ANLAMI

16 < اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسَ عَشَرَ On altıncı mektup *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى الشَّيْخِ بَدِيعِ الدِّينِ السَّهَارَنْپُورِىْ Şeyh Bediuddin Sihârenpûri'ye *(Ne hakkındadır?)* فِى جَوَابِ

---

[139] İmam-ı Malik, *el-Muvatta*, hadis no, 524; Sahih-i ibn-i Hibbân, hadis no, 3036; İbn-i Ebî Şeybe, hadis no, 24168;
Hakim, *el-Müstedrek*, hadis no, 3315.

[140] Sahih-i Müslim, *Kitabü'l-Fedail*, bab no, 42, hadis no, 2375; Sünen-i Nesâî, hadis no, 1328; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, c. 3, s. 38, hadis no, 12532 İbn-i Ebî Şeybe, hadis no, 36575; Sahih-i ibn-i Hibban, hadis no, 50; Abdurrazzak, hadis no, 6727; Taberânî, *el-Mucemü'l-evsat*, c. 8, s. 13, hadis no, 7806.

وَفِى بَيَانِ عَجَائِبِ اَحْوَالِ الْبَرْزَخِ الصَّغِيرِ Küçük اسْتِفْسَارَاتِه Sorularının cevabı *(Daha?)* berzahın acayip hallerinin *(Daha?)* وَغَرَائِبِهَا Ve garipliklerinin açıklaması وَفَضِيلَةِ الْمَوْتِ بِالطَّاعُونِ Ve taun hastalığından ölmenin faziletini beyan hakkındadır ➢

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Hamd Allah'a وَسَلَامٌ Selam ise عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى Seçtiği kullarına olsun قَدْ وَصَلَتِ الصَّحِيفَةُ الشَّرِيفَةُ Değerli mektubunuz ulaştı وَقَدِ انْدَرَجَ فِيهَا Ve o mektupta yer almış ki; اَنَّهُ قَدْ ظَهَرَتْ Muhakkak açığa çıktı *(Nerede?)* فِى هٰذِهِ الْحُدُودِ Bu taraflarda *(Ne açığa çıktı?)* حَوَادِثُ قَوِيَّةٌ Çok çetin hadiseler اَلْاُولَى الطَّاعُونُ Birincisi taun hastalığı وَالثَّانِيَةُ الْقَحْطُ İkincisi kıtlık اَعَاذَنَا اللهُ سُبْحَانَهُ وَاِيَّاكُمْ Allah Sübhânehü bizleri ve sizi korusun *(Neden?)* عَنِ الْبَلِيَّاتِ Belalardan وَحَرَّرْتَ أَيْضًا Ve de yazmışsın ki; اَنَّهُ مَعَ وُجُودِ هٰذِهِ الْفِتَنِ Bu fitnelerin varlığıyla beraber يُصْرَفُ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ Gece ve gündüz tüketiliyor *(Nerede?)* فِى الْعِبَادَةِ وَالْمُرَاقَبَةِ İbadet ve murakabede وَالْبَاطِنُ مَعْمُورٌ İç dünya da mamurdur لِلّٰهِ سُبْحَانَهُ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ عَلَى ذٰلِكَ Bunun üzerine Allah Sübhânehü'ye hamd ve şükür olsun (وَجَوَابُ) اَلْاَسْئِلَةِ الْمُنْدَرِجَةِ فِيهَا Mektupta yer alan soruların cevabı: يُقْرَأُ فِى السُّنَنِ Sünnet namazlarda okunur *(Ne zaman?)* فِى أَكْثَرِ الْاَوْقَاتِ Çoğu zaman, genelde *(Ne okunur?)* قُلْ يَا اَيُّهَا الْكَافِرُونَ Kafirun Suresi وَ قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ İhlas Suresi وَالْمُعَوِّذَتَانِ Muavezeteyn (felak ve nas) وَالْكَفَنُ الْمَسْنُونُ لِلرِّجَالِ Erkekler için sünnet olan kefen *(Nedir?)* ثَلَاثَةُ أَثْوَابٍ Üç bezdir وَالْعِمَامَةُ زَائِدَةٌ Sarık fazladır فَنَقْتَصِرُ عَلَى الْمَسْنُونِ Bu sebeple sünnet üzere yetinir وَلَا نَكْتُبُ الْجَوَابَ نَامَةً Ve cevap name yazmayız *(Niçin?)* لِاحْتِمَالِ التَّلَوُّثِ بِالْقَاذُورَاتِ Pisliklere bulaşma ihtimali olduğu için وَلَمْ يَثْبُتْ بِسَنَدٍ صَحِيحٍ Ve de (kefene sarık ekleme) sahih bir rivayetle sabit olmamıştır وَعَمَلُ عُلَمَاءِ مَا وَرَاءِ النَّهْرِ Maveraunnehir alimlerinin uygulaması *(Nedir?)* عَلَى ذٰلِكَ Bu şekil üzerinedir فَاِنْ جُعِلَ الْقَمِيصُ الْمُتَبَرَّكُ Teberrük için olan gömlek konursa *(Nereye?)* بَدَلَ قَمِيصِ الْكَفَنِ Kefende kullanılan gömleğin yerine جَازَ Caizdir وَاَكْفَانُ الشُّهَدَاءِ Şehitlerin kefenleri *(Nedir?)* هِىَ اَثْوَابُهُمْ O elbiseleridir وَوَصَّى الصِّدِّيقُ الْاَكْبَرُ رَضِىَ اللهُ عَنْهُ Ebubekir Sıddık radiyallahu anh vasiyet etti *(Neyi vasiyet etti?)* بِتَكْفِينِهِ فِى ثَوْبِهِ Elbisesiyle kefenlenmesini حَيْثُ قَالَ Şöyle dedi كَفِّنُونِى فِى ثَوْبَىَّ هٰذَيْنِ Beni bu iki elbisemle kefenleyin وَلَمَّا كَانَ الْبَرْزَخُ

الصَّغِيرُ Ne zaman ki küçük berzah oldu *(Neden oldu?)* مِنْ وَجْهٍ مِنْ مَوَاطِنِ الدُّنْيَا Bir yönden dünya vatanından فِيهِ جَازَ اَنْ يَكُونَ Onda olması caiz oldu *(Ne olması?)* مَجَالٌ لِلتَّرَقِّى Terakki, yükseliş için imkan وَأَحْوَالُ هَذَا الْمَوْطِنِ Bu makamın halleri *(Nedir?)* تَفَاوُتٌ فِيهَا فَاحِشٌ Kendisinde çok fark vardır *(Kime göre?)* بِالنَّظَرِ اِلَى أَشْخَاصٍ مُتَفَاوِتَةٍ Farklı kişilere göre وَلَعَلَّكَ سَمِعْتَ Belki de duymuşsundur ki; اَنَّ الْاَنْبِيَاءَ يُصَلُّونَ فِى الْقُبُورِ Peygamberler kabirde namaz kılarlar وَلَمَّا مَرَّ نَبِيُّنَا Ne zaman ki peygamberimiz uğradı عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Ona salat-u selam olsun *(Nereye uğradı?)* بِقَبْرِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ Musa - aleyhi's-selam-'ın kabrine *(Ne zaman?)* لَيْلَةَ الْمِعْرَاجِ Miraç gecesi رَآهُ يُصَلِّى فِى قَبْرِهِ Onu kabrinde namaz kılarken gördü وَلَمَّا رُقِّىَ اِلَى السَّمَاءِ فِى تِلْكَ اللَّحْظَةِ O sırada semaya yükseltilince وَجَدَ الْكَلِيمَ هُنَاكَ Hz. Musa'yı orada buldu وَفِى مُعَامَلَةِ هَذَا الْمَوْطِنِ Bu alemin muamelesinde vardır *(Ne?)* عَجَائِبُ وَغَرَائِبُ İlginçlik ve garipliker وَحَيْثُ اَنَّنَا نُكَثِّرُ النَّظَرَ Ve biz nazarımızı arttırdığımız için *(Ne zaman?)* فِى هَذِهِ الْاَيَّامِ Şu günlerde *(Nereye nazarımızı?)* اِلَى ذَلِكَ الْمَوْطِنِ Şu berzah alemine *(Neden dolayı?)* مِنْ اَجْلِ الْمَرْحُومِ وَلَدِى الْاَعْظَمِ Merhum büyük oğlumdan dolayı تَظْهَرُ فِيهِ اَسْرَارٌ غَرِيبَةٌ Berzahla ilgili ilginç sırlar açığa çıkıyor بِحَيْثُ Şöyle ki, اِنْ ذُكِرَتْ نَبْذَةٌ مِنْهَا Onlardan bir nebze anlatılacak olsa تَكُونُ بَاعِثَةً عَلَى الْفِتَنِ Fitneye sebep olur وَسَقْفُ الْجَنَّةِ Cennetin tavanı وَاِنْ كَانَ عَرْشًا مَجِيدًا Her ne kadar yüce arş olsa da وَلَكِنَّ الْقَبْرَ أَيْضًا Ancak kabir de رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ Cennet bahçelerinden bir bahçedir وَاِنْ كَانَ الْعَقْلُ الْقَاصِرُ Her ne kadar kıt olan akıl عَاجِزًا عَنْ تَصْوِيرِهِ Bunu anlamaktan aciz olsa da وَالنَّاظِرُ اِلَى تِلْكَ الْاُعْجُوبَاتِ Bu ilginç olaylara bakan هُوَ عَيْنٌ اُخْرَى O başka bir gözdür وَمُجَرَّدُ الْاِيمَانِ Ve sadece iman وَاِنْ كَانَ مُنْجِيًا Her ne kadar kurtarsa da *(Neden sonra?)* بَعْدَ اللَّتَيَّا وَالَّتِى Bunca tartışmalardan sonra وَلَكِنَّ رَفْعَ الْكَلِمَةِ الطَّيِّبَةِ Fakat kelime-i tayyibenin (Allah'a) yükselmesi *(Nedir?)* مَرْبُوطٌ بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ Amel-i salihe bağlıdır وَالْفِرَارُ مِنَ الْمَوْتِ Ve ölümden kaçmak *(Nedir?)* كَبِيرَةٌ كَالْفِرَارِ يَوْمَ الزَّحْفِ Savaş günü kaçmak gibi büyük günahtır وَمَنْ ثَبَتَ Kim kalırsa *(Nerede?)* فِى اَرْضِ الْوَبَاءِ Vebanın bulunduğu yerde *(Nasıl?)* صَبْرًا Sabrederek وَمَاتَ Ve ölürse فَهُوَ مِنَ الشُّهَدَاءِ O şehitlerdendir وَمَأْمُونٌ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ Ve kabir azabından emindir وَالَّذِى صَبَرَ وَلَمْ يَمُتْ Sabredip de ölmeyen kişi *(Nedir?)* فَهُوَ مِنَ الْغُزَاةِ O da gazilerdendir

﴾شِعْرٌ﴿ Şiir:

فَانْ قَالَ لِى مُتْ Şayet bana öl dese مُتُّ Ölürüm *(Nasıl?)* سَمْعًا وَطَاعَةً İşitip itaat ederek وَقُلْتُ لِدَاعِى الْمَوْتِ Ve ölüme çağırana derim ki: أَهْلاً وَمَرْحَبًا Merhaba, hoş geldin

مُنْذُ وَقَدْ اَعْجَزَنِى Kuşkusuz beni zayıf düşürdü *(Ne?)* اَلْبَلْغَمُ وَالسُّعَالُ Balgam ve öksürük أَيَّام Birkaç gündür وَبَلَغَ ضَعْفُ الْبَدَنِ Ve beden zayıflığı ulaştı *(Nereye?)* نِهَايَتَهُ Son haddine فَاقْتَصَرْنَا عَلَى الاَجْوِبَةِ Dolayısıyla cevaplarla yetindik بِالضَّرُورَةِ Mecburen وَالسَّلاَمُ Selamlar.

